

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО

пл. „Св. Неделя“ № 5, София 1000

www.mh.government.bg

БАЛНЕОЛОГИЧНА ОЦЕНКА

№ 197

3.9.2026 г.

X 03.09.2026

Signed by: Elena Nikolaeva Nacheva

Тази балнеологична оценка удостоверява, че минералната вода, добита от водовземно съоръжение

каптиран естествен извор „Топлица“
находище на минерална вода „Баничан“, с. Баничан, община Гоце Делчев, област Благоевград
има следните:

А. Геоложки и хидроложки характеристики:

Местоположение

Водовземното съоръжение на минерална вода каптиран естествен извор „Тополица“ се намира в непосредствена близост до сондаж – 273 (на около 40 м) в местността „Топлицата“ в землището на с. Баничан, община Гоце Делчев.

Формираща среда на минералната вода

Формираща среда на находището на минерална вода „Баничан“ са запълващите Гоцеделчевската котловина скали (1Pg₂₋₃) на долната брекчоконгломератна задруга – конгломерати, брекчоконгломерати и пясъчници и скалите на вулканогенно-седиментогенния комплекс (2Pg₂₋₃) – долна и горна вулканно-седиментна задруга, изградени от туфи, туфити, пирокластични и вулканити (дацити) и разделяща ги горно брекчо-конгломератна задруга, изградена от конгломерати, брекчо-конгломерати и пясъчници.

Скалите на долната брекчоконгломератна задруга залягат върху гнайсите на Богутевската свита (bogPeD).

Отгоре скалите на вулканогенно-седиментогенния комплекс (дебелина около 1000 м) са покрити от неогенски седименти (N) – Балдевска (конгломерати, пясъчници, алевролити, глини, диатомити и въглища – дебелина 100 до 250 м) и Неврокопска свита (средно до едрозърнести пясъчници с варовита спойка, гравийни до дребнокъсови конгломерати и брекчоконгломерати – дебелина 20 до 300 м).

Подхранване на находището

Минералната вода е с атмосферно-инфилтрационен произход. Зоната на подхранване на находището е далеч от местата на водовземните съоръжения, по западния и източния склон на Гоцеделчевската котловина и е за сметка на атмосферните валежи.

Колектор на минералната вода

Колектор на минералната вода на находище „Баничан” са вулканитите (дацити) на вулканогенно-седиментогенния комплекс, запълващи Гоцеделчевската котловина. На земната повърхност минералната вода излиза на границата на слабо проницаемите неогенски седименти на Неврокопската свита и дацитовите тела, процепващи пълнежа на котловината.

Експлоатационни водоизточници на минерална вода в находището

Минералната вода на находището се дренира в района на с. Баничан чрез сондаж № 273, сондаж № 365 „Старо село” и каптиран естествен извор „Топлица“.

През 2018-2019 г. минералния извор в местност „Топлица“ е прекаптиран чрез дренажно водохващане.

Експлоатационни ресурси

Със Заповед № РД-169 от 04.03.2025 г. на министъра на околната среда и водите, са утвърдени експлоатационни ресурси на находище на минерална вода „Баничан”, с. Баничан, община Гоце Делчев, област Благоевград, както следва:

Воден обект	Експлоатационни ресурси от минерални води			Температура Т (°C)	Експлоатационни ресурси от хидрогеотермална енергия		
	Q _{EP1} (л/сек)	Q _{EP2} (л/сек)	Q _{EP3} (л/сек)		Q (л/сек)	ΔТ (°C)	G ^л _{екс} (kJ/s)
Находище на минерална вода „Баничан”, с. Баничан, община Гоце Делчев, област Благоевград – публична общинска собственост	2,74	4,10	-	13,6-18,3	-	-	-
	6,84						

и технически възможен дебит на водовземното съоръжение:

Водовземно съоръжение	Технически възможен дебит на водовземното съоръжения Q (л/сек)	Кота СВН м	Допустимо понижение S _{доп} м	Допустима дълбочина на водното ниво м	Допустима кота на динамичното водно ниво м	Температура Т (°C)
КЕИ „Топлица“	6,00	-	-	-	Изливане на кота 531,51	17,6

Каптиране

Прекаптирането на извора е извършено дренажно. Изпълнен е изкоп до 2 м от терена с ширина 1 м върху водоупора. Положени са дренажни тръби Ø 160 мм с наклон 1% към събирателна шахта. Около и над дренажната тръба са наредени фракции както следва:

- 30 см едроломен камък с D 10-15 см;

- 50 см дренаж с D 3-4 см;
- 20 см дренаж с D 1-2 см;
- 20 см глина отгоре;
- Изкопът е изпълнен с укрепване с ширина 1,50 м.

На определени места за ревизия на дренажа са предвидени ревизионни шахти с бетонови тръби $\varnothing$ 1000 мм. От вътрешната страна е изпълнена циментова замазка. Основата на шахтата е изпълнена от бетон. За вентилация на шахтите са предвидени вентилационни комини.

Дренажът прекаптираш водите е с дължина около 37 м. Събирателната шахта е изпълнена от бетонови тръби $\varnothing$ 1000 мм. Обемът на шахтата е предвиден, така че постъпващата вода да има престой 2 мин. Шахтата е с дълбочина 5,65 м. На шахтата е предвидена преливна тръба на ниво статично в момента. Предвиден е чугунен капак с D600 мм.

Преливната тръба е предвидена с полиетиленова тръба $\varnothing$ 160 мм с дължина около 35 м. Заустването е осъществено в съществуващото дере.

За предпазване водохващането от навлизане на повърхностни води е изпълнена охранителна канавка. Дължината на охранителната канавка е около 55 м с облицовка от бетонови плочки.

Санитарно-охранителна зона

За находището и водоизточниците със Заповед № РД-475 от 05.05.2021 г. на министъра на околната среда и водите е учредена санитарно-охранителна зона.

Б. Състав:

1. Аниони	mg/l	eq%
F ⁻	3,50	5,069
Cl ⁻	6,20	4,813
SO ₄ ²⁻	29,83	17,089
CO ₃ ²⁻	6,00	5,504
HCO ₃ ⁻	149,49	67,437
HSiO ₃ ⁻	0,25	0,089
NO ₂ ⁻	< 0,02	0,000
NO ₃ ⁻	< 1,00	0,000

Сума:	195,27	~100,00
Сух остатък при 180°C	227	mg/l
Сух остатък при 260°C	192	mg/l
Електропроводимост	317	μS/cm
pH	8,20	

2. Катиони	mg/l	eq%
NH ₄ ⁺	< 0,05	0,000
Ca ²⁺	8,62	12,479
Mg ²⁺	0,61	1,457
Na ⁺	67,41	85,067
K ⁺	0,78	0,579
Fe-общо	0,027	0,000
Li ⁺	0,10	0,418
Mn ²⁺	< 0,02	0,000

Сума:	77,54	~100,00
H ₂ SiO ₃	32,53	mg/l
Обща минерализация	305	mg/l
Въглероден диоксид	< 0,50	mg/l
Сероводород	< 0,05	mg/l
Дебит		6,00 l/s
Температура		17,6°C

Външен вид: Водата е бистра, безцветна, без утайка и без мирис.

3. Микроелементи (mg/l)

Алуминий	0,093	Никел	< 0,005
Арсен	< 0,010	Олово	< 0,010
Антимон	< 0,005	Селен	< 0,010
Бор	< 0,050	Хром	< 0,005
Барий	0,108	Цинк	0,066
Сребро	< 0,050	Живак	< 0,001
Кадмий	< 0,003	Цианиди	< 0,010
Мед	< 0,050		

Данните са съгласно Протокол от изпитване № 45 от 30.04.2026 г. на Специализирана лаборатория за анализ на минерални води към „НСБФТР“ ЕАД, гр. София и Протокол от контрол на минерална вода № МВ 1 от 12.03.2026г. на РЗИ Благоевград.

4. Радиологични показатели

Обща α- активност	0,736±0,075 Bq/l	Радон-222	68±9 Bq/l
Обща β- активност	0,290±0,025 Bq/l	Естествен уран	0,0136±0,0030 mg/l
Радий-226	0,130±0,040 Bq/l	Обща индикативна доза	< 0,1 mSv/year
Тритий	< 2 Bq/l		

Данните са съгласно Протоколи за контрол на радиологичните показатели на вода № W 048a и № W 048b от 05.06.2026 г. на Орган за контрол от вида А при НЦРРЗ и Протокол от изпитване № 01-0388 от 02.04.2026 г. на Акредитирана лаборатория за изпитване към ГД „Лабораторно-аналитична дейност“ на Изпълнителна агенция по околна среда.

5. Микробиологични показатели

Общ брой колонии на жизнеспособни микроорганизми при 22°C за 72 ч.	0/1 КОЕ/см ³	Фекални стрептококи (ентерококи)	0/250 см ³
Общ брой колонии на жизнеспособни микроорганизми при 37° за 24 ч.	0/1 КОЕ/см ³	Ешерихия коли	0/250 см ³
Колиформи	0/250 см ³	Сулфитредуциращи клостридии	0/50 см ³
		Псевдомонас аеругиноза	0/250 см ³

Данните са съгласно Протокол от изпитване № 309 от 16.03.2026 г. на ЛИК при РЗИ Благоевград.

Заключение:

Общата минерализация на минералната вода от каптиран естествен извор „Топлица“, находище на минерална вода „Баничан“, с. Баничан, община Гоце Делчев, област Благоевград е 305 mg/l. Характеризира се като студена, ниско минерализирана, хидрокарбонатна-натриева вода, съдържаща флуорид, без санитарно-химични и микробиологични признаци на замърсяване. Съдържанието на изследваните микрокомпоненти са в границите на нормите за минерални води. Установена е повишена стойност на обща алфа активност. Съгласно Експертна оценка на индикативната доза от поглъщане на радионуклиди с минералната вода на НЦРРЗ, водата се определя като пригодна за използване на питейно-битови цели, в това число и за бутилиране и същата може да бъде ползвана без ограничение за лечебно-профилактични цели при посочените условия. Водата има стабилен физико-химичен състав и свойства и отговаря на изискванията на Наредба № 14 за курортните ресурси, курортните местности и курортите (ДВ, бр. 79 от 1987 г., посл. изм. бр. 70 от 2004 г.).

Поради установено високо съдържание на „флуорид“ (установена стойност от 3,50 mg/l) водата се определя като неподходяща за ежедневна употреба за питейни цели.

В. Свойства:

Лечебно-профилактичните свойства на водата се определят от нейната ниска минерализация и наличието на хидрокарбонатни, натриеви и флуорни йони. Питейното балнеолечение с този тип води оказва въздействие основно върху стомашно-чревния тракт, жлъчно-чернодробната и бъбречно-отделителната системи. Водата спомага за лекостепенно намаляване хиперацидитета на стомашния сок, ако се приемат 60-90 минути преди хранене. Доказано е също, че хидрокарбонатно-сулфатната вода предизвиква така наречената разреждаща секреция в стомашно-чревния тракт, което обуславя едно от най-популярните им въздействия в балнеологията – предизвикват перисталтичен ефект от преразтягане на червата, който води до очистителен ефект. Тези води стимулират кинетиката на жлъчните пътища, имат противовъзпалителни действия и влияят върху секторната функция на черния дроб и жлъчния мехур, ката предизвикват холерично и по-малко халогонно действие.

При използване за питейно балнеолечение и балнеопрофилактика (след съответното темпиране) оказва благоприятно въздействие при следните заболявания: стомашно-чревни (хронични гастрити и гастродуоденити с намалена стомашна секреция, язвена болест, ентероколити свързани с намалена моторика на чревния тракт и др.); жлъчно-чернодробни (жлъчно-каменна болест, хронични холецистити, холангити, хронични хепатити, дискинезии на жлъчните пътища и др.); бъбречно-урологични (хронични пиелонефрити, хронични цистити, уратна и оксалатна литиаза, състояния след литотрипсия и др.); метаболитни (подагра, затлъстяване, захарен диабет и др.).

Използването на минералната вода за питейно балнеолечение и балнеопрофилактика е по лекарско назначение, при спазването на строго определени методики и дозировки (количество на приетата вода, температура и начин на приемане, продължителност на лечебно-профилактичния курс).

Инхалационно лечение при хронични заболявания на горните дихателни пътища.

При използване за външно балнеолечение и балнеопрофилактика (след съответно темпиране) оказва благоприятно въздействие при следните заболявания: дегенеративни и възпалителни (в ремисия) ставни заболявания - артрозоартрити, коксартрози, ревматоиден артрит, анкилозиращ спондилоартрит и др.); на периферната нервна система (дископатии, радикулити, плексити, полирадикулоневрити и др.); оперативни интервенции на опорно-двигателния апарат (за кинезитерапия при посттравматични и постоперативни състояния); кожни заболявания (хронични дерматити, псориазис); гинекологични заболявания (хронични гинекологични възпаления на женската полова система – стерилитет, метрити, хронични аднексити и др.).

Противопоказания за външно балнеолечение: при вътрешно (питейно) балнеолечение е противопоказана до 6 месеца след кръвоизлив от стомашно-чревния тракт; специфични заболявания; онкологични заболявания; инфекциозни заболявания; заболявания в остър стадий и декомпенсирана функция на органи и системи; ХИБС с ритъмни нарушения; епилепсия.

Минералната вода може да бъде използвана за хигиенни и спортно-рекреативни цели след съответно temperиране.

В случаите, когато минералната вода от каптиран естествен извор „Топлица“, находище на минерална вода „Баничан“, с. Баничан, община Гоце Делчев, област Благоевград се ползва за цели различни от посочените в балнеологичната оценка или когато водата се ползва по начин, който променя минералния състав посочен в балнеологичната оценка, следва да бъде получено одобрение от Министерство на здравеопазването за всяка конкретна цел и начин на нейното приложение.

3.9.2026 г.

X Николай Вълв

МИНИСТЪР: Signed by: Nikolay Valov Trifonov

Д-Р НИКОЛАЙ ВЪЛОВ

ЗАМЕСТНИК-МИНИСТЪР

(Съгласно Заповед № РД-01-551 от 28.08.2026 г.)